

MISIR MAYMUNCUĞU
***Tanymecus dilaticollis* Gyll.**
(Coleoptera: Curculionidae)

1. TANIMI VE YAŞAYIŞI

Mısır maymuncuğu (*Tanymecus dilaticollis* Gyll.) erginleri, oval biçimde ve boyları ortalama 8 mm'dir. Renkleri parlak siyah olmakla birlikte, üzeri kirli sarı, beyaz renkte pul ve tüylerle kaplı olduğundan, gri veya toprak rengi görünümündedir (**Şekil 51**). Elitra üzerinde tüy ve pulların oluşturduğu uzunlamasına bantlar vardır. Bacaklar kısa ve sık tüylerle kaplıdır. Antenleri dirsekli ve ucu topuzludur. Larvaları, sarımsı beyaz renkli, kıvrık biçimde ve olgun larvalar 8-10 mm boyundadır. Yumurtalar ise oval biçimde yaklaşık olarak 1 mm uzunluğundadır.

Erginler, mart başlarından itibaren görülürler. Yumurta bırakma nisan başından temmuz başına kadar sürmektedir. Yumurta bırakmanın en yoğun olduğu zaman mayısın ikinci yarısı ile haziranın ilk yarısı arasındadır. Dişiler, yumurtalarını genellikle toprağın 1-3 cm derinliğine tek tek veya gruplar halinde koyarlar. Bir dişi ortalama 60 adet yumurta bırakmaktadır.

Yumurtalar sıcaklığa bağlı olarak 10-24 günde açılır. Çıkan larvalar köklerde beslenirler. Olgun larvalar toprak yapısına bağlı olarak genellikle 40-50 cm derinlikte, yapmış oldukları yüksük içinde pupa olurlar.

Şekil 51. Mısır maymuncuğu ergini.

Larvaların gelişme süresi sıcaklığa bağlı olarak değişmekle birlikte, genellikle 40 gündür. Pupa süresi yine sıcaklığa bağlı olarak 20 gün sürmektedir. Erginler, çoğunlukla eylül ayından itibaren toprak içinde görülmekte ve kışı buldukları yuvalarında geçirmektedirler.

2. ZARAR ŞEKLİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Erginler toprak yüzüne yeni çıkan mısır bitkilerinin yapraklarını yarım ay şeklinde yemek ve büyüme konilerini kesmek suretiyle önemli zararlara neden olurlar. Mısırın 2-3 yapraklı dönemine kadar bu zarar önemli ölçüde sürmektedir (**Şekil 52**). Mısır fidelerinin gelişmesi ilerledikçe zarar azalmakta ve önemini yitirmektedir. Zararının yoğun olduğu tarlalarda, gerekli önlemler zamanında alınmazsa, tarlanın yeniden ekilmesi veya boş kalması söz konusu olabilir. Larvalar, bitki kökleriyle beslenirlerse de zararları önemli değildir.

Karadeniz Bölgesinin tüm illerinde, özellikle Samsun'da ve Marmara Bölgesinde de Adapazarı'nda görülmektedir.

Şekil 52. Mısır maymuncuğu'nun mısır yaprağındaki zarar şekli.

3. KONUKÇULARI

Önemli bir mısır zararlısıdır. Mısır dışında ayçiçeğinde de önemli zararlara neden olmaktadır. Bunlardan başka şeker pancarı, buğday, sebze, yabancı ot ve daha birçok bitkide beslenmektedir.

4. DOĞAL DÜŞMANLARI VE ETKİNLİKLERİ

Ülkemizde belirlenen bir doğal düşmanı yoktur.

5. MÜCADELESİ

5.1. Kimyasal Mücadele

5.1.1. İlaçlama zamanı

Zararlıya karşı yüzey ve tohum ilaçlaması yolu ile mücadele yapılır.

Yüzey ilaçlaması: Mısır toprak yüzüne çıkıp zarar görmeye başladığında, m²'de ortalama 4 böcek olduğunda yapılmalıdır.

Bu amaçla tarla büyüklüğü göz önüne alınarak 1/4 m² (50x50 cm)'lik çerçeve tarlanın değişik yerlerine rasgele en az 10 kez atılır. Toprak 5 cm derinliğine kadar karıştırılarak, çerçeve içine giren erginler, sayılır.

Tohum ilaçlaması: Zararlının her yıl yoğun olduğu alanlarda uygulanmalıdır.

5.1.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan "Bitki Koruma Ürünleri" kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünlerinden biri ile ilaçlama yapılır.

5.1.3. Kullanılacak alet ve makineler

İlaçlamada hidrolik tarla pülverizatörü, sırt pülverizatörü (mekanik, otomatik, motorlu) veya sırt atomizörü kullanılır.

5.1.4. İlaçlama tekniği

Yeşil aksam ilaçlamasında, havanın serin ve sakin olduğu saatlerde sabah veya akşamüzeri kaplama şeklinde yapılması gerekmektedir.

6. UYGULAMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ:

Uygulama yapılan sahada, ilaçlama öncesi ve ilaçlamadan 5 gün sonra, 1/4 m²'lik çerçeve tarlanın büyüklüğü de göz önünde bulundurularak değişik yerlerine rastgele en az 10 kez atılarak, içinde kalan erginler sayılır. İlaçlama öncesi ve sonrası ergin sayımları karşılaştırılarak değerlendirme yapılır.